

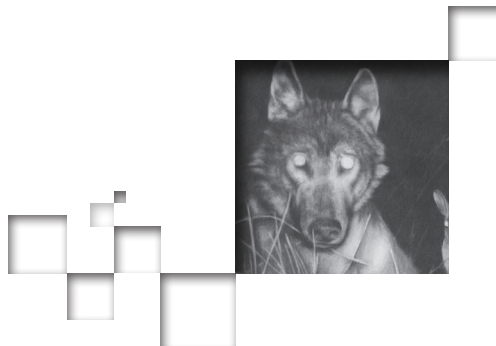
MICHAL HABAJ

SZÉPSÉG

A szépségnek négy lába és három feje van
A szépségnek nyolc feje és két lába van
A szépségnek négy lába és öt keze van
A szépségnek nyolc lába és tizenhárom feje van
A szépségnek kilenc keze és hét lába van
Jól jegyezd meg
A szépségnek hét feje és két lába van
Jegyezd meg
A szépségnek annak kilenc feje és három lába van
Jól jegyezd meg
A szépségnek három feje és négy keze van
Ne feledd

XXII .

Jogom van látni a gyereket,
akit a kocsiban rejtegetsz,
fotót készíteni róla,
megosztani a szociális hálón
azzal a kommentárral: Sátán.

TETSZENEK A KATONÁK

Tetszenek a katonák az utcákon
Sokkal nagyobb biztonságban érzem magam
Kedvesek és szimpatikusak
Szép az egyenruhájuk
Némelyiküknél nagy géppisztoly van, melyet szexi pozíciókban tartanak
Nagy autókkal járnak
Még itt vannak a rendőrök is
Nagyon barátságosak
Tanácsot adnak és segítenek
Úgymond szervezik az életet
Gyakran nők ezek a rendőrök
Nagyon illik rájuk az egyenruha
A hajukat lófarokba fésülik
Mosolyognak vagy csak úgy kettesben sétálgatnak
és beszélgetnek a munkahelyi vagy az otthoni gondjaikról vagy a férfiakról
akik udvarolnak nekik
Itt van az állami és a városi rendőrség és még a karabinierik is
Katonákból és rendőrökből több is lehetne az utcákon
Több robbantás és támadás is lehetne
Így a fegyveres erők jelenléte csupán formális
Ám ez is örömmel tölt el
Ígéretes jövő előtt állunk
Sokszor szeretnék csak úgy odamenni egy katonához
és azt mondani neki: köszönöm

LV.

A városunkra hulló bombák mosolyognak,
velük együtt mosolyogsz.
Kapitalizmus, sűgod a meghatottságtól könnyes szemekkel.

XXI.

A templomok turistákkal tele.
Állnak és fotóznak.
A helyiek a szentek relikviái előtt térdepelnek.
A szegényes utcákön szeretetet kínálnak.

Merva Attila fordításai

Michal Habaj *Poézia. Torzo*
című, 2025 decemberében
megjelent kötetéből.

CIGÁNY

(RÉSZLET AZ ÖNÉLETRAJZI REGÉNYBŐL)

Végül megint Števo maradt otthon „apaságin”. Egy hosszú beszélgetés végére megértette, hogy ez a legkézenfekvőbb megoldás, a legjárhatóbb út. Így tudok tovább dolgozni, nem veszítjük el az állandó bevételünket. Eleinte persze berzenkedett. Anyámmal együtt.

– *Tu phires andre buti, jov hi khere. Odova nane lacho. O Roma vakeren, hoj sal dilihi. (Te eljársz dolgozni, az urad meg otthon van? Nem jó ez így. Mondják is a cigányok, hogy hülye vagy.)*

– *De máme, engem nem érdekel, mit mondanak a cigányok. Hiszen nem a Števóra keresek. Azért dolgozom, mert munkám van, és fizetést kapok érte. Teljesen mindegy, melyikünk hozza haza a pénzt. Maradjak én is otthon? Legyen megint minden olyan, mint azelőtt? Kolduljuk össze az ennivalót a gyerekeknek?*

– *Čhajori miri, tu sal nasvali. Oda buti nane pre tute. (De te beteg vagy, kislányom! Nem neked való az a munka.)*

– *Máme, hát mióta próbálok már másikat találni! De tudod te is, milyen nehéz. És amíg nem lesz más, addig ezt kell csinálnom.*

Anyám végül lecsillapodott. Örült, hogy más állást keresek. Nagyon rossz szemmel nézte a munkámat, és az igazat megvallva az ott töltött két év után nekem is kezdett elegendő lenni belőle. A kolléganőim egyre többet piszkálódtek, egyre intenzívebben irigykedtek, keresték egyfolytában, hol, hogyan lehetne valakinek keresztbe tenni. Persze nem mindegyik volt ilyen. De akik igen, azok épp elegen voltak ahhoz, hogy egyre gyakrabban forduljon meg a fejemben a továbbtanulás gondolata.

És ahogy rendre elutasítottak az ilyen-olyan állásinterjúkon, úgy öltött ez a gondolat egyre határozottabb formát. Biztos voltam benne, hogy ha szerzek egy diplomát, azzal felvesznek végre valahová, ahová másoknak elég az érettségi. Nekem hiába volt – sokak számára egyszerűen senki voltam. Egy nulla. És akadtak, akik ezt ki is mutatták.

Nagyon szép ez az érettségi bizonyítvány, de nem vehetem fel eladónak, elmaradnának a vevők, ha látnák, hogy maga rakosgatja ki a kenyeret és a péksüteményt...

Sajnáljuk, de már felvettük a hölgyet, aki ön előtt járt itt. (Aztán még két napon át interjúztatták a további jelentkezőket.)

Magával beszéltem telefonon? Tényleg maga volt? Érdekes... Nem úgy tűnt, mintha romával beszélne.

A szereplők változtak, a forgatókönyv többé-kevésbé azonos volt.

Végül aztán megpróbálkoztam egy ajánlattal, ami házhoz jött. Jó kommunikációs készségemnek és kulturált, irodalmi nyelvhasználatomnak köszönhetően egy biztosítótársaság ügynöke lettem.

Volt azonban a dologban egy bibi – vállalkozást kellett alapítanom.

Megoldottam. A jutalékok ígéretesnek tűntek, otthagytam hát az állásomat, és nekiálltam végigtanulmányozni a szerződéstípusokat, feltételeket, előnyöket... Végre újra érezhettem, hogy működik az agyam. Két héttel az iparendély kiváltása után kitűnő eredménnyel lettem a vizsgát. Aláírtuk a szerződést, kaptam egy címlistát, csekket, és nekiálltam becserkészni a lehetséges ügyfeleket.

Három teljes hónapig bírtam. A három hónap alatt nemcsak veszteséget termeltem, hanem rájöttem arra is, hogy ilyen fajta munkát *soha többé* nem akarok és nem fogok csinálni.

Miért cigányt küldtek? Menjen szépen vissza, és mondja meg, hogy jöjjön valaki más.

Köszönöm, hogy elmagyarázta. Végre megértettem, hogy működik ez a biztosítás. Bemegyek majd az irodába, ott írom alá.

Na húzzon innen gyorsan! Majd pont egy cigánykurvával fogom magam biztosítani...

Ez volt az utolsó csepp a pohárban. Szögre akasztottam az ügynöki karrieremet.

De ahogy ez az esetben történni szokott, megint csak belépett az életembe valaki, akinek köszönhetően újra elmozdulhattam a holtpontról.

És érdekes módon ezúttal nem egy gádzsó volt az.

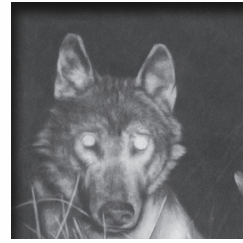
Eugen. Az ember, akinek révén megismertem a cigány gyerekekkel végzett munkát. Rátermet munkatársakat keresett a közösségünkben, és anyám egyenesen hozzám irányította. Eugen pedig jött, és megkért, hogy segítsék egy roma karácsonyi városi koncert szervezésében.

De jó!

Végre valami más, mint a kétkilós alkatrészek emelgetése és meózása, meg a szerződések hajszolása! Szervezni kellett, előkészíteni, begyakorolni a műsort a gyerekekkel, konferálni. Mindaddig fogalmam sem volt róla, hogy ilyesmire képes vagyok.

Lubickoltam ebben a szerepben. Összeválogattam a gyerekeket – kisebbeket, nagyobbakat, mindenfélét –, összeállítottam a program rájuk vonatkozó részét, majd próbateremmé változtattam a konyhámat.

Števo csak ingatta a fejét, és nevetett. Eugent rokonszenvesnek találta, és hosszú, nagyon hosszú idő után először volt képes féltékenység nélkül kezelni egy másik férfit, akivel tíz percnél hosszabb időt töltöttem együtt. Ez meglepett. Arra számítottam, hogy megint le kell folytatnom a szokásos küzdelmet. De nem – simán elfogadta, hogy most ez van, cigány gyerekekkel dol-

gozom. Sőt eljött velem néhány cigány nőhöz is, akiktől a műsorvezetői feladatom betöltésére alkalmas ruhát reméltem kölcsönkérni. (Máig megvan a fotó, elrettentő példának: a pódiumon úgy festettem a feldíszített karácsonyfa mellett, mint egy csillogó zöld gömb, amelyik valahogy lemaradt a fáról).

Engem is meglepett, mennyire magával ragadott az új munka. Talán mert olyan rég nem csináltam már semmi értelmeset. És talán mert alig másfél évvel korábban el kellett magyaráznom Mareknak, miért nem engednek be minket a strandra...

Nem jártam strandra. Kamaszként még igen, anyaként nem. Szégyelltem fürdőruhára vetkőzni, mert akkoriban könnyebb lett volna engem átugrani, mint megkerülni. Marek azonban napok óta nyaggatott, hogy menjünk el fürödni a városi strandra. Teljesen jogos volt a kívánsága, forró nyár volt, pancsolni akart. Cukorbetegsége és édes vére miatt azonban kizárólag a strand jöhetett szóba. Egyszer próbálkoztunk csak természetes vízzel; a tóparton töltött nap után olyan babosra csipkedett testtel jött haza, hogy efféle kalandot nem kockáztattunk meg újra.

Azon a nyári napon mindenesetre beadtam a derekamat, és megígértem a strandot. Azzal, hogy visszük magunkkal a keresztanyját is.

Az odáig vezető út kimerítő volt. Marek a dereka körül lifegő úszógumiban parádézta végig az egészet, és be nem állt a szája.

– Lesznek ott akkora gyerekek, mint én? Milyen lesz a víz, meleg vagy hideg? És ha beleugrok, nem ömlik ki? Hogyan mentesz ki, ha fuldokolnék? Más gyerekeket is megmentesz? Mi lesz, ha elveszítem a strandon az inzulinomat? Messze van még?

Alig vártam, hogy megérkezzünk, és befogja végre a csuszalesőjét. Másképp alakult.

– Két felnőtt- meg egy gyerekjegyet, legyen szíves.

– Ööö... nem mehetnek be – közölte a pénztárosnő.

– Mi történt? Tisztítják a vizet? Nem gond, tudunk egy kicsit várni.

– Egy pillanot, hívom a főnököt.

Nem értettem ugyan, minek ide a főnök, ám legyen. A hölgy talán csak helyettesít, és meg kell kérdeznie valamit. Odaintettem Mareknak, aki a strandot határoló kerítés két rúdja között bedugta az orrát; szeme tágra nyílt az izgalomtól.

– Na menjenek szépen haza. Ide én cigányokat be nem engedek. A purdét meg nehogy itt felejtsetek!

Nem hittem a fülemnek. Annyit bírtam csak kinyögni, hogy talán leprások vagyunk-e, azért félti tőlünk a vizet.

– Azt mondtam, tűnés! Ez az én strandom, azt engedek be, akit akarok!
Elmentünk. Marek nem értette, miért nem engedtek be, én pedig próbáltam neki elmagyarázni, hogy a medence a bácsié, és a bácsi nem kívánja, hogy ott legyünk. Nem értette. Nem csoda.

A hazaúton szokatlanul csendes volt. Otthon leült az asztalhoz – a derekán még mindig ott volt az úszógumi –, megtámasztotta két öklével az állát, és megkérdezte:

– Anyuci, megmondtad a bácsinak, hogy összetörtem a tányért, és azért nem engedett be, igaz?

Kutyaszorítóban voltam. Mindig az magyaráztam neki, hogy ha jó lesz másokhoz, mások is jók lesznek hozzá. Most össze volt zavarodva szegény, kereste az okot, amiért a bácsi jogosan haragudhat rá annyira, hogy kitiltsa a strandról.

Nagyon mélyen, nagyon keservesen érintett minket Števíval ez az incidens. Ez volt az első alkalom, hogy a fiunk ilyesmit tapasztalt. Ha a gádzsó előítéletek rajtunk csattantak, azt feldolgoztuk valahogy. De most, hogy a gyerekről volt szó, kedvem lett volna valakit jól megtépni, dagadtra verni. Az eset híre gyorsan terjedt, a nagyszüleim „rajtaütést” akartak szervezni a strandtulaj ellen. Erről sikerült ugyan lebeszélni őket, de valami megtört bennem. Mindaddig olyan alibista módon álltunk a problémához, hogy ami a telepi cigányokkal történik, az nem ránk tartozik. Minket nem érint. Hiszen mi rendezett, tiszta, konfliktusmentes életet élünk. És elvárjuk, hogy ezt a környezetünk észrevegye, kvittelje.

Mészáros Tünde fordítása

A kötet 2026 márciusának végén jelenik meg a Tandem civil szervezetnél.

SZERZŐINK

BÖSZÖRMÉNYI PÉTER (1972, KASSA) MŰFORDÍTÓ ■ **CSANDA GÁBOR** (1963, POZSONY) IRODALOMKRITIKUS, SZERKESZTŐ ■ **TOMÁŠ FORRÓ** (1979) ÍRÓ, ÚJSÁGÍRÓ ■ **MICHAL HABAJ** (1974, POZSONY) KÖLTŐ, IRODALOMTUDÓS (SZLOVÁK TUDOMÁNYOS AKADÉMIA) ■ **JAKUB JUHÁSZ** (1990, LOSONC) ÍRÓ, ZENÉSZ ■ **JUHÁSZ TIBOR** (1992, SALGÓTARJÁN) KÖLTŐ, ÍRÓ, SZERKESZTŐ ■ **MONIKA KOMPANÍKOVÁ** (1979, VÁGBESZTERCE) ÍRÓ ■ **IVAN LESAY** (1980, NAGYSZOMBAT) ÍRÓ, POLITOLÓGUS, KÖZGAZDÁSZ ■ **SLAVKA LIPTÁKOVÁ** (1977, POZSONY) ÍRÓ, FORGATÓKÖNYVÍRÓ, DRAMATURG ■ **MERVA ATTILA** (1978, DUNASZERDAHELY) MŰFORDÍTÓ, IRODALOMTÖRTÉNÉSZ ■ **JANETTE MOTLOVÁ MAZINIOVÁ** (1973, TRENCSEN) ÍRÓ ■ **MÉSZÁROS TÜNDE** (1970, POZSONY) MŰFORDÍTÓ ■ **N. TÓTH ANIKÓ** (1967, ZSELÍZ) ÍRÓ, EGYETEMI OKTATÓ (NYITRAI KONSTANTIN FILOZÓFUS EGYETEM) ■ **VILIAM NÁDASKAY** (1994, KASSA) KÖLTŐ, IRODALOMTUDÓS (SZLOVÁK TUDOMÁNYOS AKADÉMIA) ■ **MICHAEL PAPCUN** (1996, PÖSTYÉN) KÖLTŐ ■ **PÉNZES TÍMEA** (1976, ÉRSEKÚJVÁR) ÍRÓ, KÖLTŐ, MŰFORDÍTÓ ■ **PETER ŠULEJ** (1967, BESZTERCEBÁNYA) KÖLTŐ, ÍRÓ ■ **DUŠAN ŠUTARIK** (1989, DUNASZERDAHELY) KÖLTŐ ■ **SZÁZ PÁL** (1987, VÁGSZELLYE) ÍRÓ, EGYETEMI OKTATÓ (COMENIUS EGYETEM) ■ **DUŠAN TARAGEL** (1961, POZSONY) ÍRÓ, ÚJSÁGÍRÓ ■ **VÁLYI HORVÁTH ERIKA** (1978, POZSONY) MŰFORDÍTÓ, ÚJSÁGÍRÓ

AZ IRODALMI SZEMLE MEGRENDELHETŐ

E-MAIL-MEGRENDELÉS: madachegyesulet@gmail.com.

ELŐFIZETÉS EGY ÉVRE: 23,50 €. (Postaköltséget felszámolunk, Packeta előnyben.)

AZ IRODALMI SZEMLE MEGVÁSÁROLHATÓ

PDF-VERZIÓ, 1 € / LAPSZÁM

A kiadó weboldalán: <https://madachegyesulet.sk/>. (Azonnal letölthető.)

NYOMTATOTT VÁLTOZAT

■ A kiadó weboldalán: <https://madachegyesulet.sk/>.

(Két napon belül küldjük, postaköltséget felszámolunk, Packeta előnyben.)

■ Az alábbi boltokban:

Molnár-Könyv (Dunaszerdahely, Vámbéry Ármin tér 55/14.; Galánta, Fő utca 918/2; Vágszellye, Alsó utca 524/1.), Diderot (Komárom, Lúdpiac tér 4810.), Írók Boltja (Budapest, Andrásy út 45.).

TARTALOM, SZABADON OLVASHATÓ ÉS LETÖLTHETŐ RÉSZLETEK:

A kiadó weboldalán: <https://madachegyesulet.sk/>.

Az Irodalmi Szemle online magazinjában: <https://irodalmiszemle.sk/>.